

واشتۆن له ئێران و عێراق له پیاوانی ئایینی شیعه تیناگات

Kurdistan conflict and Crisis Research Center

واشتۆن له ئێران و عێراق له پیاوانی ئایینی شیعه تیناگات

محهمهد کالاهاندارى و عهلى هاشم

وه رگيرانى: ناوه ندى كوردستان

سه رچاوه: فۆرن پۆلهسى

Kurdistan conflict and Crisis Research Center

مافی ئەم بەرھەمە پارێزراوە بۆ

ناوەندی کوردستان بۆ توێژینەوێ لە مەملانی و قەیرانەکان ©

 www.kurdistancc.com

 kurdistan.kccrc@gmail.com

 facebook.com/kurdistanccrc

 053 - 318 2929

 عێراق - سلێمانی - گردی سەرچنار

 @KCCRC1

ئازاری ۲۰۲۰

واشتون له ئيران و عيراق له پياوانى ئاينى

شيعه تيناگات

محهمد كالاھانداری و عهلى هاشم

ناوه پراسندا.

نهها رۆژيک دوای کوشنى سولهيمانى، سيسنانى نامهيهكى بيوينهى بو خاينهئى نارد که ئاييدا سه رهخوشى خوئى بو کوشنى سه رکرده ئيرانيه که ده برپى بوو. پيزاينى خوئى گوزارشت کرد بوو بو ئه و رۆله نايابهى که شههيد سولهيمانى بينى بووى له رووبه روو بوونه و هوى داعش له عيراق. نامه که يه کهم په يامى له و شيويهيه که له لايه ن ئه وه وه بو خاينهئى نيردرى بيث له ماوهى چه ندين ده يه دا. بابهنى نامه که ده برپينى سه رهخوشى بوو له خاينهئى له سه ر کوژرانى سولهيمانى، که جيگه ي بايه خه. زور به ده گمه ن نامه ي ناردوو بو مردنى که سانى نا ئاينى. ئه مه ش پرسيارى ئه وه ده ورۆژيئيث که چى زور نايه ن بووه له سولهيمانىدا که وای له و کردوو نامه يه کى کراوه بنيرئيث بو خاينهئى. وه لامه که خوئى ده بينينه وه له باوه رى هاوبه شيان به ريکخسنى هه وله کانيان بو رووبه روو بوونه وهى هيزه بيانيه کان. مه نرسى پيشبينى کراو به نيسبه ن هه ردوو ئايه نولا که وه له گرووپه نوندره وه کانى وه ک داعش و ده سنئوه ردانى ده ره کيه وه سه رچاوه ده گريث له ناوچه که. له ئيروانينى ئه واندا ئه م مه نرسياه ناسه قامگيرى ناوچه که يان زور خراپتر کردوو له ماوهى ده يه ي رابردوودا.

بو رووبه روو بوونه وهى ئه و مه نرسياه نى پيشوو، ريوشوئى نوند و يه کلاکه ره وهى گرئه به ر له مانگى حوزيرانى ۲۰۱۴. کاتيک مه نرسى داعش نزيک بووه وه له به غدا، سيسنانى فه نواى جيه ادى ده رکرد، له سه ر هه موو عيراقيه ک که ئواناى شه رکردنى هه يه فه رز کرد که چه ک هه لبرگريث له دژى ئيروريسنان و په يوه ندى بکه ن به هيزه ئه منيه کانى عيراقه وه و

به رپرسه بالاکانى ويلايه نه يه کگرنووه کان که به شان و بالى ئايه نولا سيسنانيدا هه لده دن، له هه مان کاندا ئيدانه ي رپه رى بالاي ئيران ده که ن، شکسنيان هيناه وه له نيگه يشن له وهى که هه ردوو سه رکرده ئاينيه که به رژه وه ندى هاوبه شيان هه يه له رووبه روو بوونه وهى مه نرسى ده ره کى. له ريکه ونى ۱۷ مانگى يه نايه ر، کاتيک عه لى سيسنانى ئايه نولاى گه وره و ديارنرين سه رکرده ي شيعى عيراق له نه خو شخانه ده رکرا، مايک پومپيو وه زيرى ده ره وهى ويلايه نه يه کگرنووه کان سى نوينى به زمانى ئينگليزى و عه ره بى و فارسى له نوينه ر بلاو کرده وه، ئاييدا هيو اى زوو چا کوونه وهى بو خواست بوو، ئه وى وه ک « سه رچاوه ي رينمايى و ئيله ام به خشين» وه سف کردبوو.

نزيکبوونه وه و هاوسوزى ده برپين بو سيسنانى له لايه ن مايک پومپيو وه وه ک هه ولتيک ليکدارايه وه بو پيشاندانى پشنگيرى ويلايه نه يه کگرنووه کان بو ئايه نولا، که ئيداره که ي پيوايه ئه و به ره له سنى کاريه گه رى ئيران ده کات له عيراق. ئه مه ش نه نها دو اى هه فنه يه ک ها ن له وهى که پومپيو خوئى هانى دو نالده نره مپى دابوو بو نيرور کردنى فه رمانده ي ئيرانى قاسم سولهيمانى له هيرشيکدا کاتيک ئه و له سه ردانتيکدا بوو له عيراق. شاراوه نيه که پومپيو پاله وانى سترانيجى سه پاندى زورنرين سزايه، ئه وهى که ئه و پيى ده لئيث «ده وله ئى مافياى خاينه ئى» وه ک ئاماژه يه ک بو رپه رى بالاي ئيران، ئايه نولا عه لى خاينه ئى. به لام له گه ل ئه وه شدا ئيروانينى جياواز و جودا بو ئه و دوو ئايه نولا يه هه له خو يندنه وه يه کى نرى ويلايه نه يه کگرنووه کانه له گيژاوى رۆژه لانى

سیسنانی وهک سهرکردهیه کی ئایینی شیعه نانوانیٹ بئ دهنگ بیٹ کائیک شیعه کانی نر له ولانانی ناوچه که له ناویاندا لوبنان و ئیران له مه نرسیدا بن. نمونهش بؤ ئەمه ئەوهیه کائیک ئەو به نهئینی په یوهندی کرد به ویلایه نه یه کگرنوووه کانه وه بؤ وه سنانی شهر له ماوهی جهنگی ۲۰۰۶ له نیوان حزبو لای لوبنان و ئیسرا ئیل.

حامد خفاف، نوینه ری سیسنانی له بهیروث و هاوکاٹ زاوای سیسنانی له چاوپیکه ونئیکدا له ئابی ۲۰۱۲ ئەوهی خسنه پروو که له و کانه دا له سهرداوای سه روکی په رله مانی شیعی لوبنان، سیسنانی په یامیکی بؤ جورج بؤش سه روکی ویلایه نه یه کگرنوووه کان نارد له ریگی په یامبه ریگی (نامه به ریگی) عیراقیه وه، ئەو له په یامه کهیدا دهره نجامه هه ری مییه کانی دواخسنی ئاگر به سنی به بیر جورج بؤش هینابوووه له نیوان ئیسرا ئیل و حزبو لای. دوو پوژ دوائر سه ره پای دژایه نییه کانی پئشووی، ویلایه نه یه کگرنوووه کان دهنگی به بریاری ۱۷۰۱ ای ئەنجومه نی ئاسایشی نه ئەوه یه کگرنوووه کان دا، که داوای ئاگر به سنی ده کرد له نیوان ئیسرا ئیل و حزبو لای.

ئپروانینی سیسنانی بؤ ئیران جیاوازه، که ده وه له ئیکی سیو کراسی شیعی له ژیر رابه رایه نی هاوپی ئایه نولا که ی به ریو ده ده بریٹ. له گه ل ئەوه ی سیسنانی به ره چه له ک ئیرانییه، ئەو هه رگیز ده سنئوه ردانی له کاروباری ناوخوی ئیران نه کردوووه. ئەو هه رگیز وه لامی شوئیکه ونوووه شیعه کانی له ئیران نه داوه نه وه کائیک پرسپاریان دهر باره ی پرسی ناوخوی ئیران کردوووه. به پیچه وانه ی ئەوه شه وه، ئەو به رده وام ئاموژگاری ئەو سهر کرده ئیرانیانه ی کردوووه که چاوی پئیان که ونوووه بؤ ئەوه ی یه کگرنووو بن له ژیر ربه رایه نی خامنه ئی. هیچ گومانیک له و راسنییه نییه که ده سه لانداری ئایینی له عیراق و ئیران ئپروانینی سیاسی جیاوازیان هه یه. له گه ل ئەوه شدا، زور هوکار هه یه بؤ پروا بوون به وه ی که هه ر کائیک مه نرسی هه بیٹ له سه ر دامه زراوه ی ئایینی له هه ر ولانئیکیان له لایه ن ئاکنه ره ده رکبیه کانه وه، کاری

خاکه که یان پاریزن. ئەمه ش به نزیکه یی یه ک سه ده دوا ی ئەوه ی که ئایه نولا سه ید کازم ئەله یه زیدی فه ئوایه کی ده رکرد له دژی هیزه به رینانییه کان که عیراقیان داگیر کرد له ۱۹۱۴، کونا جار بوو سه رکرده یه کی شیعی مه رسومیکی سیاسی له م شیوه یه دهر بکاٹ.

له گه ل ئەوه شدا فه ئوکه ی ریگه خو شکه ر بوو بؤ دامه زراندنی هیزه کانی حه شدی شه عبی. دوائر ئەمه

تپروانینی جیاواز و جودا بؤ ئەو دوو ئایه تولایه (خامنه ئی و سیسنانی) هه له خویندنه وه یه کی تری ویلایه ته یه کگرتوووه کانه له گپژاوی پوژه ه لاتی ناوه راستدا

وایکرد که سوله یمانی و هیزه کانی قودس په له یان بیٹ له یارمه ئیدانی عیراقیه کان (به سوننی و شیعی و کورده کانه وه) بؤ ری کخسنی یه که جه ماوه رییه کان له شه پرکردنیان له دژی داعش. ئامانجی پاراسنی خاکی عیراق بوو بؤ هه موو عیراقیه کان. عیراقیکی به هیز و سه ره خو ی ده ویت، که بنوانیٹ پاریزگاری له کو مه لگای شیعی بکاٹ، به لام هه روه ها سوننه کان و کورد و ئیزیدی و شه به کیش پاریزیت. سیسنانی له نامه کهیدا بؤ خامنه ئی دانی نابوو به پو لئی نایاب و له بیرنه کراوی سوله یمانی له به ده سنه ئپانانی ئەم ئامانجه دا.

کائیک دینه سه ر باسی ده سنئوه ردانی دهره کی،

نهانهٔ وای له موقنهدا سهدر پیاوی ئایینی شیعه کرد که به هه‌لۆیسنه‌کانی پێشوووی خۆیدا بچینه‌وه. ده‌رکه‌وونی سهدر هاوکا٥ بوو له‌گه‌ڵ داگیرکاری عێراق له لایه‌ن ئەمه‌ریکاوه له ۲۰۰۳. موقنهدا له سه‌ره‌نای بیسنه‌کانی ئەمه‌نی ره‌خنه‌ی له ده‌سه‌لانی ئایینی نه‌جه‌ف گر٥ و وه‌ک قونا‌بخانه‌یه‌کی بێده‌نگ وه‌سفی کرد، به‌و پێیه‌ی هه‌لۆیسنی نییه‌ به‌رامبه‌ر ئەو رووداوانه‌ی که له ده‌وره‌یه‌ی روویده‌دا. سهدر ده‌یویست سیسنانی وه‌ک سه‌رکرده‌یه‌کی شو‌رشگیر ره‌فنا‌ر بکا٥، ئەوه‌ ره‌نگه‌ ویسنیئینی سیسنانی وه‌ک له‌به‌رگیراوه‌یه‌کی دامه‌زرینه‌ری کۆماری ئیسلامی له عێراق، ئابه‌نۆلا خومه‌ینی بینیئ.

له‌گه‌ڵ ئەوه‌شدا واده‌ده‌که‌و٥ سه‌رکرده‌ شیعه هێمنه‌که‌، یان مه‌رحه‌عه‌که‌ ئەجێنده‌یه‌کی جیاوازی هه‌بوویئ. له ئیروانیی ئەوه‌وه‌، کاری له پێشینه برینی بوو له داها‌نووی کۆمه‌لگای شیعی و ده‌سه‌لانی ئایینی له‌و سه‌رده‌مه‌ ناچێگیره‌دا. سیسنانی چاوی له ده‌رفه‌نه‌کانی داها‌نوو بوو بۆ ئەوه‌ی شیعه‌کان ده‌سه‌لانی بگرنه‌ ده‌ست له عێراقی‌کی دیموکرا‌ئیدا، سه‌ره‌پای ئەوه‌ش ئەو له چهن‌د بۆنه‌یه‌کدا ئرسی خۆی ده‌ربرپوه له باره‌ی سه‌رکرده‌ سیاسیه‌ شیعه‌کان له ده‌سه‌لانی.

ئهمه‌ نه‌ها نیگه‌رانی سیسنانی نه‌بوو، ئەوه‌ جێگه‌ی نیگه‌رانی هه‌موو سه‌رکرده‌ دیاره‌کانی شیعه بوو. له ئی‌ران، خامنه‌ئ‌ی ده‌بوا‌یه‌ به‌رگه‌ی سوود و زیانه‌کانی جه‌نگی‌گی ئایدۆلۆجی ئوند له دژی ویلا‌یه‌نه‌ یه‌کگرته‌وه‌کان بگرێ٥ له‌گه‌ڵ هه‌وله‌کانی بۆ رووبه‌رووبوونه‌وه‌ی ویلا‌یه‌نه‌ یه‌کگرته‌وه‌کان له عێراق له‌به‌رامبه‌ر له ده‌سندانی ده‌رفه‌نه‌که‌ بۆ شیعه بۆ گرته‌ ده‌سنی ده‌سه‌لانی بۆ یه‌که‌م جار له میژوو‌ی مۆدی‌رنی عێراق له پرۆسه‌ی سیاسیدا.

ئهو هه‌ردوو ئا‌راسنه‌که‌ی هه‌لبژارد، به‌ پشنگیری کردنی پرۆسه‌ی سیاسی له ژێر سه‌ره‌په‌رشنی سیسنانی و پشنگیری کردنی ئەو گرووپانه‌ی ده‌یانویست له دژی هێزی هاوپه‌یمانان شه‌ر بکه‌ن. گرووپی سهدر له ناو ئەو گرووپانه‌ بوو. په‌یوه‌ندی‌یه‌کانی سهدر

له پێشینه‌یان ده‌بینه‌ مانه‌وه‌ی یه‌کگرته‌وییان، ئابه‌نۆلا شیعه‌ بالاده‌سنه‌کان پیا‌نوایه‌ که ئەوان پێویسنه‌ خۆیان له هه‌ر هه‌ولێک بپاریزن بۆ لاوا‌زکردنی ده‌سه‌لانی ئایینی. هه‌روه‌ک ئی‌ران به‌رپوه‌ ده‌بری٥ له لایه‌ن ئابه‌نۆلاوه‌، بۆ سیسنانی گرنگ نییه‌ ئەگه‌ر ئەو سه‌ر به‌ قونا‌بخانه‌یه‌کی فکری شیعی جیاوا‌ز بی٥ له‌وه‌ی ئی‌ران، هه‌ر هه‌ره‌شه‌یه‌ک بۆ سه‌ر کۆماری ئیسلامی ئی‌ران یه‌کسانه‌ به‌ هێرشکرده‌ سه‌ر ئیسلامی شیعی. نامه‌که‌ی سیسنانی پيشانی ده‌دا٥ که ئەو هه‌رگیز نه‌بووه‌ و نابێ٥ به‌ دووژمنی ئی‌ران، سه‌ره‌پای هه‌موو

سیسنانی چاره‌سه‌ری پێیه‌، ئەویش «عێراقی‌کی به‌هێز و ئازاد و یه‌کگرته‌وه‌». ویلا‌یه‌ته یه‌کگرته‌وه‌کان و ئی‌ران پێویسته‌ شوینی ئەو بکه‌ون له جێبه‌جێکردنی ئەم پيشنیا‌ره‌دا

ئهو جیاوا‌زیانه‌ی ئەو هه‌یه‌نی له‌گه‌ڵ سه‌رکرده‌کانی ئی‌ران. ئەمه‌ ئەو خاله‌یه‌ که روون و ئاشکرا نییه‌ بۆ دروسنکه‌رانی بریار له‌ واشنتۆن. جاریکی ئر و دووباره‌ سنرا‌ئیی ویلا‌یه‌نه‌ یه‌کگرته‌وه‌کان به‌رامبه‌ر ئابه‌نۆلا شیعه‌کان سه‌لماندی که دیراسه‌کراو نییه‌ کانیکی ده‌چینه‌ سه‌ر باسی داینامیکی ناو‌خۆی و له پێشینه‌یی و به‌رژه‌وه‌ندی‌یه‌کان. ئەم داینامیکه‌ ناو‌خۆیه‌ که خۆی ده‌بینینه‌وه‌ له پشنگیری ئابه‌نۆلاکان بۆ ده‌سه‌لانی ئایینی شیعی جێگه‌ی مشنومر نییه‌ و زۆر گرنگه‌ بۆ ئەوان و بنچینه‌یه‌کی جێگیره‌ له‌ نیوان ئەوان،

له لایه کی نره وه . په یامه نه له فونیه که ی خامنه ئی، که ناوهرۆکه که ی له لایه ن محمه د رهزا نه لسیسنانی کوری سیسنانی بلاو کراوه نه وه به م شیوه یه به «نه وه ی رووده دا زور خراپه بو شیعه کان . نه گهر پیاوانی ئایینی شیعی له تیران و خوم شنیکمان پینه کریت، نه وه ریزه بو نو له گه ل نه وه شدا پیویسنه نو په یامیکی زور نوند بنیتریت بو حکومه ئی عیراقی» .

خامنه ئی له گفنوگو که یدا ونی «نه گهر نه وه گرووپه بکوژرین و خوینی سهد موقنه دا سهدر برژیت، خه لکی عیراق و شیعه کان ده لین، پیاوانی ئایینی دانشن و سهیری نه وانیه یان ده کرد که کوژران . ده بیٹ چاره سه ریک هه بیٹ» .

سیسنانی و خامنه ئی له نزیکه وه به یه که وه کاریان کرد بو گه یشن به ناگره سٹ . سیسنانی ده سنپشخه ریبه کی چوار خالی نووسی که درابوو به نوینه ری خامنه ئی له نه جف بو نه وه ی بگاٹ به سهدر .

سهدر بو ی ده رکه وٹ که بیده نگ بیٹ، یان نا، ده سه لانی سیسنانی ده ینوانی کاریگه ری له سهر رووداوه سه ره کیه کان هه بیٹ، به و پییه ی نه و شه ریعی نه هه یه . بو تیران نه مه روون بووه وه . له راسنیدا سیسنانی رو لیککی سه ره کی بینی له قه یرانی سیاسی ۲۰۱۴ له دیاریکردنی سه روک وه زیران له عیراق . تیران ده یویسن نوری مالیکی بیٹ، به لام سیسنانی فینوی کرد و تیرانیش ده بویه قسه ی کو نابی سیسنانی وه ربگریٹ . نه و له کو ناییدا به رزترین ده سه لانی ئایینی شیعه یه له عیراق، که پینگه که ی نابیٹ فه راموش بگریٹ له لایه ن هاوړی تیرانیه کانیه وه . ره نکرده وه ی مالیکی له لایه ن سیسنانیه وه بووه هو ی دیاریکردنی حه یده ره عه بادی وه ک سه روک وه زیران له سپنه مبه ری ۱۵۲۰۱۴ .

دوا هه مین سه رچاوه کانی ئالوژی برینییه له هه سنکردنی عیراقیه کان و بیزار بوونیه یان به رامبه ره به تیران به هو ی ده سنپوه ردانه کانی تیرانه وه له کاروباری ناوخوا ی عیراق . سیسنانی پرسه که ی وروژاند، ماوه یه کی زور پیش نه وه ی خویشاندانه کان ده سنپیکه ن له عیراق، کائیک نه و چاوی که وٹ به حه سه ن رووحانی

له گه ل سیسنانی به ره و خراپ بوون رویشٹ به ماوه یه کی که م دوا ی رووخانی رژیمی سه دام حسین له ۲۰۰۳ . له رووداویکدا له نیسانی ۲۰۰۳ لایه نگرانی سهدر ده وری ئایه نو لا سیسنانی ده گرن و داوا له نه و ده که ن عیراق جیبه لیت . ره گ و ریشه ی نه م ئالوژیانه ده گه رینه وه بو باوکی سهدر، مه حه مه د مه حه مه د سادق ئالسه در ، پیاویکی ئایینی دیاری نری عیراقه و ده نگیکی ناره زای نوندی هه بوو له دژی سه دام حسین و له سالی ۱۹۹۹ ئیرو کررا . سهدری گه وره ره خنه ی له پیاوانی ئایینی بالای نه جف ده گرن له ناویشیاندنا سیسنانی و پیوابوو بی ده نگی نه وان له سیاسه ن وای له شیعه ی عیراق کردوو بی سه رکرده بمیننه وه له به رامبه ره سه رکو نکاریه کانی سه دام حسین دژی شیعه . له هاوینی ۲۰۰۴ ، ویلایه نه یه کگرنه وه کان چوارده وری سهدر و گروویکی لایه نگرانی گرن له مه زاری ئیمام عه لی له نه جف .

جیاوازی نیوان نه م دوو که سایه نییه خرایه لاوه ، له به ره نه وه ی که سیسنانی پیوایه جیاوازیه کان له به ره نه وه ندی شیعه دا نییه . نه مه ریگه ی به نه و دا رو لیککی سه ننه ری بگریٹ بو کو نابی هیتان به و نا کو کیه و بنیائانی هه ژموونیککی فراوانی ئو رگانی که کردی به یه کیک له ده سه لانه ئایینییه بالاکانی ئیسلامی شیعی له عیراق . چالاکیه کانی سیسنانی پشنگیری کرا له لایه ن خامنه ئی ریبه ری بالای تیرانه وه ، که په یامیکی بو نه و نارد و داوا ی لیکرد ده سنپوه ردان بکاٹ له کاروباری سیاسی عیراقدا . تیران وا ناسرابوو که پاپشنی سه ره کی سهدره له و ماوه یه دا، له گه ل نه وه شدا رو لی سیسنانی له هاوسه نگی نیوان پیکه انه ی شیعی بووه جیگه ی بایه خپیدانی کو مه لگا . په یامه که ی خامنه ئی بو سیسنانی له ریگه ی نه له فونه وه بوو و داواکاریه ک بوو بو ده سنپوه ردان و ریگه گرن له کوشنی پیاویکی ئایینی شیعه ی وه ک سهدر له مه زاری ئیمام عه لی . ریبه ری بالای تیران نرسا له ده ره نجامه کانی کوشنی سهدر له لایه که وه و بیرو که ی له ده سندنای پیاویکی ئایینی شیعی له جه نگیگ له دژی هیزه بیانییه کان له مه زاری ئیمام عه لی

سەرۆکی ئێران لە مانگی ئازاری (سالی) رابردوو. له ماوهی کۆبوونهوهکه، ئەو زیانەر نیشکی خسنه سەر ئەوهی که «سهروهری عێراق پێویسنه ریزی لیبگیریت» و داوای کرد په یوهندی ئێران و عێراق له سهر بنه مای دراوسیه ئی باش بنیات بنییت. ئەم بوچوونهی سیسنانی هیشنا نه گۆراوه، به وهی که له وئاره کانی نوێژی ههینیدا جه خنی له سهر ده کرینه وه، له دواي هێرشه کانی ویلايه نه په کگرنووه کان و ئێران له مانگی په نایه ری رابردوو، ههچ هیزیکي دهره کی نابیت رینگه ی پبدریت بریار له داهانووی عێراق بدات.

بو زۆریک له عێراقیه کان، ده سنیه وردانه کانی ئێران له پرسه سیاسییه ناوخوایه کان به شیکي په یوه سنه به هه ژاریانه وه. ئوندبوونی ناکوکییه کانی نیوان ئەمه ریکا و ئێران له عێراق و دوائر خراپنر بوونی به هوی کوشنی قاسم سوله یمانی په کیکي نره له و فاکته رانه ی که رهنگه وینه په کی ناشیرینی ئێران له نیو خۆپیشاندهران پیشان بدات له مانگه کانی داهانوودا.

به بی سهر سوهرمان سیسنانی چاره سه ری پییه ، تهویش «عێراقیکي به هیز و ئازاد و په کگرنووه.» ویلايه نه په کگرنووه کان و ئێران پێویسنه شوینی ئەو بکه ون له جبه جیکردنی ئەم پیشناره دا. عێراقیکي په کگرنووه، که نیایدا هه موو هاو لانییه ک و ناری نایفه گه ری نییه رینییت و ناسنامه په کی نه نه وه یی په کگرنووه بنیات بنییت، که ئەمه ش ده نوانییت هه موو هه ره شه ئاسایشیه ناوخوایه کان بسرینه وه به بی ده سنیه وردانی راسنه وخوی هیزه بیانیه کان. عێراقیکي ئازاد پێویسنی به سه ربازانی ئەمه ریکا و هاوپه یمانان نییه له سهر خا که کی. عێراقیکي به هیز ده کریت وه ک نیوه ندگیریک له نیوان ئەمه ریکا و ئێران رۆل ببینیت. واده رده که ویٹ باشترین که س که له ژیر رینماییه کانییدا ئەم ئامانجان ه به ده ست بییت، سیسنانییه. ئەگه ر ئیداره ی ویلايه نه په کگرنووه کان و پۆمپیو راسنگۆن له بانگه شه که یان بو ناچه په کی ئارام، ئەوان پێویسنه ئەم دهرفه نه بقۆزنه وه و شوین رینمایي «هاوریی دووژمنه که یان» بکه ون.

سەرۆکی ئێران لە مانگی ئازاری (سالی) رابردوو. له ماوهی کۆبوونهوهکه، ئەو زیانەر نیشکی خسنه سەر ئەوهی که «سهروهری عێراق پێویسنه ریزی لیبگیریت» و داوای کرد په یوهندی ئێران و عێراق له سهر بنه مای دراوسیه ئی باش بنیات بنییت. ئەم بوچوونهی سیسنانی هیشنا نه گۆراوه، به وهی که له وئاره کانی نوێژی ههینیدا جه خنی له سهر ده کرینه وه، له دواي هێرشه کانی ویلايه نه په کگرنووه کان و ئێران له مانگی په نایه ری رابردوو، ههچ هیزیکي دهره کی نابیت رینگه ی پبدریت بریار له داهانووی عێراق بدات.

بو زۆریک له عێراقیه کان، ده سنیه وردانه کانی ئێران له پرسه سیاسییه ناوخوایه کان به شیکي په یوه سنه به هه ژاریانه وه. ئوندبوونی ناکوکییه کانی نیوان ئەمه ریکا و ئێران له عێراق و دوائر خراپنر بوونی به هوی کوشنی قاسم سوله یمانی په کیکي نره له و فاکته رانه ی که رهنگه وینه په کی ناشیرینی ئێران له نیو خۆپیشاندهران پیشان بدات له مانگه کانی داهانوودا.

Kurdistan conflict and Crisis Research Center

دەربارە

ناوەندی کوردستان بۆ توێژینه‌وه له مەلانی و قەیرانەکان ناوەندیکی قازانج نەویستی سەر بە خۆی، کارەسات بۆ ئەنجامدان و پشتگیریکردن و هاندانی توێژینه‌وه و پیشکەشکردنی بە رای گشتی، هەروەها وەرگێڕانی کتێب و نوێترین توێژینه‌وه جیهانییەکان بۆ سەر زمانی کوردی و دەولەمەندکردنی لیتێرچەیی کوردی لەبوارەکانی سیاسەت و دیراساتی ئابنە، بە مەبەستی دۆزینە‌وهی چارەسەر بۆ گرتە سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئەمنییەکان، ئاگادارکردنە‌وهی دەستەبژێری سیاسی کورد لە هەرەشانهی که رووبەرۆوی کوردستان و ناوچه که دەبنه‌وه.

Political
Studies **ps**

Terrorism
& Security
Studies **TSS**

Islamic
Studies **IS**